

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 20 § lagen om statliga affärsverk

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att övergångsbestämmelsen i lagen om statliga affärsverk ändras. Det föreslås att tillämpningen av nämnda lag för Forststyrelsens del senare-

läggs med ett år, till ingången av år 2005.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av år 2004.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Lagen om statliga affärsverk (1185/2002), nedan *den nya allmänna lagen*, trädde i kraft den 1 februari 2003. Genom den nya allmänna lagen upphävdes 1987 års lag om statens affärsverk (627/1987), nedan *den allmänna lagen av år 1987*.

Den lagstiftning som gäller affärsverk utgörs av den allmänna lagen samt av lagar och förordningar om de enskilda affärsverken. Enligt 20 § 1 mom. i den nya allmänna lagen tillämpas den allmänna lagen av år 1987, på affärsverk som har grundats som affärsverk enligt sistnämnda lag till och med den 31 december 2003. Avsikten var att under år 2003 reviderade separata lagarna om affärsverken så att de motsvarar målsättningarna i den nya allmänna lagen. Under övergångsperioden har på affärsverken tillämpats bestämmelserna i den allmänna lagen av år 1987. Enligt 20 § 2 mom. i den nya allmänna lagen är övergångsperioden för Luftfartsverket två år. För de övriga affärsverken, Forststyrelsen, Senastfastigheter och Vägverket, är övergångsperioden ett år.

Enligt den allmänna motiveringen i den regeringsproposition (RP 161/2002 rd) som ledde till att den nya allmänna lagen gavs, står innehållet i den nya grundlagen samt utvecklingen inom lagstiftningen om annan företagsverksamhet som centrala utgångspunkter för den nämnda lagen. Även förändringarna i samhället, i synnerhet kravet på en

fungerande gemensam marknad samt konkurrensneutraliteten, har beaktats. Affärsverkens konkurrensställning har påverkats av systemet med anslag för ersättningar enligt den allmänna lagen av år 1987 och korssubventionssystemet samt prissättning som avviker från företagsekonomisk prissättning. Målsättningen har dessutom när den nya allmänna lagen gavs, varit att separera affärsverksamheten och den övriga verksamheten från varandra till tydliga helheter samt att i mån av möjlighet övergå till ett beställarproducent-system när det gäller finansieringen av de offentliga förvaltningsuppgifterna. Fastställandet av affärsverkens konkurrensställning förutsätter att systemen är transparenta.

Enligt 2 § i den nya allmänna lagen bedriver ett affärsverk affärsverksamhet inom sitt verksamhetsområde och utför dessutom övriga uppgifter som föreskrivits för det i lagen om affärsverket. Ett statligt affärsverk kan i den ordning 124 § grundlagen anger anförtros offentliga förvaltningsuppgifter om detta är nödvändigt för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Ändamålsenligheten förutsätter i detta sammanhang att det faktum att ett affärsverk sköter uppgifterna ger verkligt mervärde för skötseln av uppgifterna i form av fördelar i effektivitet och lönsamhet. I lagen om affärsverket skall i detalj fastställas vilka uppgifter

affärsverket har vid sidan av de företagsekonomiska uppgifterna. Samtidigt bedöms också huruvida dessa kan skötas inom ramen för affärsverksamheten. I lagen om affärsverket bestäms också om organiseringen och finansieringen av de offentliga förvaltningsuppgifterna samt om andra arrangemang.

Enligt 1 § lagen om Forststyrelsen (1169/1993) är Forststyrelsen ett statligt affärsverk inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde. I ärenden som gäller naturvård leds Forststyrelsen av miljöministeriet. Enligt lagens 2 § skall Forststyrelsen på ett hållbart och effektivt sätt vårda, använda och skydda naturresurser och annan egendom som den har i sin besittning. Forststyrelsen sköter de naturvårdsuppgifter som genom de bestämmelser som gäller naturskyddsområden som inrättats med stöd av naturvårdslagen (1096/1996) och den tidigare lag som upphävts genom den samt genom andra bestämmelser föreskrivits för den, samt sköter de andra uppgifter som anförtros den när servicemålen och målen för den övriga verksamheten samt resultatmålet fastställs. Forststyrelsen sköter likaså de myndighetsuppgifter som har anförtrots den i lagen om Forststyrelsen samt andra myndighetsuppgifter som föreskrivits för den. Forststyrelsens uppgifter anges i ett flertal olika lagar och förordningar. Åtminstone en del av uppgifterna kan klassificeras som offentliga förvaltningsuppgifter i enlighet med 124 § grundlagen.

Enligt 7 § lagen om Forststyrelsen kan skötseln av de samhälleliga uppgifterna finansieras genom anslag som anvisas särskilt i statsbudgeten eller genom att kostnaderna för skötseln av dessa uppgifter beaktas som en minskande faktor när resultatmålen uppställs. I statsbudgeten för 2003 finns under jord- och skogsbruksministeriets huvudtitel tre moment och under miljöministeriets huvudtitel tre moment ur vilka anslag till Forststyrelsen beviljas.

Enligt 9 § lagen om Forststyrelsen prissätts Forststyrelsens service enligt företagsekonomiska grunder. Avgifter som ansluter sig till naturskydd, fiske, jakt, friluftsverksamhet samt annan därmed jämförbar samhällelig service får på särskilda grunder fastställas till ett lägre belopp än ett pris som fastställs en-

ligt företagsekonomiska grunder, eller också får servicen vara helt och hållet avgiftsfri. Om den ovan nämnda samhälleliga servicen och avgifterna för den bestäms närmare genom förordning av statsrådet. De avgifter som tas ut för Forststyrelsens offentligrättsliga prestationer bestäms med iakttagande av det som föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Enligt 5 § 2 mom. lagen om Forststyrelsen godkänner riksdagen årligen i samband med behandlingen av statsbudgeten utöver andra verksamhetsmål dessutom de mål som gäller i vilken omfattning naturskyddsområden skall förvärvas med inkomsterna av överlåtelsen av den fasta egendom vars besittning Forststyrelsen avstår ifrån genom överlåtelse samt de mål som gäller i vilken omfattning jord- och vattenegendom i Forststyrelsens besittning kan användas som bytesobjekt vid förvärv av skyddsområden. Enligt lagens 6 § hör den nationalegendom som Forststyrelsen besitter till balansposten annat eget kapital i Forststyrelsens balansräkning. För nationalegendomen uppställs inget krav på avkastning och varken den eller uppskrivningar av den får överföras till grundkapitalet.

Med beaktande av grundlagen, den nya allmänna lagen samt principerna om god förvaltning har det visat sig att bedömningen av de uppgifter Forststyrelsen i dagens läge sköter och ordnandet av lagstiftningen kring funktionerna är mer komplicerad än man förutsett. Även olika samhälleliga förväntningar har inverkat på lagberedningen.

Det föreslås att 20 § i den allmänna lagen ändras så, att bestämmelserna i den allmänna lagen av år 1987 skall tillämpas på Forststyrelsen ännu år 2004. Därmed får Forststyrelsen en övergångsperiod på två år. Avsikten är att jord- och skogsbruksministeriet, miljöministeriet, justitieministeriet och finansministeriet i samarbete bereder en regeringsproposition med förslag till sådan lagstiftning gällande företagsekonomiska uppgifter och offentliga förvaltningsuppgifter som ersätter den nuvarande lagen om Forststyrelsen.

2. Propositionens verkningar

Propositionen har ingen väsentlig inverkan

på statsfinanserna. Bedömningen av hur den nuvarande Forststyrelsens företagsekonomiska uppgifter och offentliga förvaltningsuppgifter framledes skall skötas senareläggs med ett år.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet. Propositionen baserar sig på det skriftliga initiativ som jord-

och skogsbruksministeriet tagit i ärendet den 4 juni 2003. Propositionen har diskuterats med företrädare för miljöministeriet.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft vid ingången av 2004.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslagen

Lag

om ändring av 20 § lagen om statliga affärsverk

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 20 december 2002 om statliga affärsverk (1185/2002) 20 § 2 mom. som
följer:

20 §

tens affärsverk till och med den 31 december
2004.

Övergångsbestämmelser

Utan hinder av 1 mom. tillämpas på Luft-
fartsverket och Forststyrelsen lagen om sta-

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 29 augusti 2003

Republikens President

TARJA HALONEN

Andra finansminister *Ulla-Maj Wideroos*

*Bilaga
Parallelltexter*

Lag

om ändring av 20 § lagen om statliga affärsverk

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 20 december 2002 om statliga affärsverk (1185/2002) 20 § 2 mom. som
följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

20 §

Övergångsbestämmelser

Utän hinder av 1 mom. tillämpas på Luft-
fartsverket lagen om statens affärsverk till
och med den 31 december 2004.

Utän hinder av 1 mom. tillämpas på Luft-
fartsverket *och Forststyrelsen* lagen om sta-
tens affärsverk till och med den 31 decem-
ber 2004.

Denna lag träder i kraft den 20 .